

Medisch in 2023

Hoe staat het er over tien jaar voor op het gebied van gezondheid? We vroegen drie deskundigen hun glazen bol af te stoffen en een voorspelling te doen over de stand van zaken rondom hiv, obesitas en kanker in 2023.

Tekst: Anne Loyen

Hiv in 2023

Volgens de meest recente cijfers van UNAIDS zijn er wereldwijd circa 34 miljoen mensen die leven met hiv/aids. Toch vertelde Peter Reiss, hoogleraar aan het Academisch Medisch Centrum en gespecialiseerd in hiv, ons twee jaar geleden dat de wetenschappelijke wereld eindelijk optimistisch durfde te zijn. Hoe zit dat nu? Hoe optimistisch is Reiss over de stand van zaken rondom hiv in 2023?

“Ik denk dat we over tien jaar veel meer kennis hebben die nodig is om een genezend medicijn tegen hiv te maken”, vertelt hij over de telefoon. “Dat we veel preciezer weten hoe het virus zich schuilhoudt in het lichaam. Maar of we die kennis over tien jaar ook al hebben vertaald naar een toe te passen geneesmiddel? Dat vind ik heel moeilijk om te zeggen; dat weet ik niet.” Hetzelfde geldt voor een mogelijk vaccin. Reiss denkt dat we in 2023 ook hierover veel meer kennis in huis hebben, maar betwijfelt of er zo snel een werkzaam en toepasbaar vaccin bestaat.

Verder hoopt hij dat het stigma rond hiv over tien jaar flink verminderd is, en denkt hij dat de verschillen tussen ‘arme’ en ‘rijke’ landen kleiner zullen zijn. “Op financieel gebied zie je nu al dat de verschillen afnemen – hoewel er natuurlijk nog een flinke *gap* is”, zegt Reiss. “Ik denk dat die trend zich doorzet en ook invloed heeft op andere gebieden, zoals arme landen die zelf meer zullen investeren in gezondheidszorg.”

Obesitas in 2023

Anno 2013 is het een van de meest beschreven en besproken gezondheidsproblemen: obesitas. We vragen Jaap Seidell, hoogleraar voeding en gezondheid aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, naar zijn verwachtingen over de stand van zaken rondom obesitas in 2023. “In 2023 zal er een veel grotere tweedeling zijn in gezondheid en obesitas dan nu”, antwoordt hij. Obesitas is nu al een ziekte van de ‘onderklasse’ die vaak wordt geassocieerd met armoede en achterstanden. Seidell verwacht dat dit over tien jaar in toenemende mate zal gelden. “De bovenklasse zal toegang hebben tot gezonde voeding, personal trainers, geneesmiddelen en operaties, waardoor zij zijn gevrijwaard van obesitas en andere welvaartsziekten”, voorspelt hij. De onderklasse daarentegen zal energierijke en voedingsstoffenarme voeding gebruiken en een inactieve leefstijl hebben; een combinatie die bijna garant staat voor obesitas. “En door beperkte toegang tot de onbetaalbare gezondheidszorg zal die obesitas vaak leiden tot ziektes als diabetes, hart- en vaatziekten en kanker”, aldus Seidell.

Kanker in 2023

“Van kanker uiteindelijk een chronische ziekte maken.” Dat is de veelbesproken ambitie van het Antoni van Leeuwenhoek-ziekenhuis. Hoe zit dat precies? “In de kankerbestrijding zien we een verschuiving van de klassieke benadering naar een nieuwe ontwikkeling die recent beschikbaar is gekomen.” Aan het woord is René Medema, wetenschappelijk directeur van het Antoni van Leeuwenhoek. “In de klassieke benadering kijken we naar bepaalde uiterlijke eigenschappen van de tumorcellen, en wordt op basis daarvan een behandelplan gemaakt.” Maar die eigenschappen zeggen niet alles; het zijn de afwijkingen in het genetisch materiaal die bepalen op welke medicijnen tumoren zullen reageren – en op welke niet. Er zijn geen twee tumoren met exact dezelfde afwijkingen. De nieuwe ontwikkeling die Medema noemt, speelt daarop in. Door de genetische afwijkingen van elke individuele tumor in kaart te brengen, kun je beter voorspellen welke medicijnen zullen aanslaan bij welke patient. Medema: “Het gaat dus om de *match* tussen de genetische afwijking van de tumor en het bijbehorende medicijn.” Voor sommige afwijkingen kunnen al bestaande medicijnen worden ingezet, voor andere afwijkingen zullen compleet nieuwe middelen moeten worden ontwikkeld. Uiteindelijk is het de bedoeling om alle kankerpatiënten een geïndividualiseerde behandeling aan te bieden, waardoor hun kanker niet meer dodelijk is. Hoe ver zijn die ontwikkelingen in 2023? Medema: “De komende tien jaar zullen steeds meer patiënten op maat gemaakte therapieën ontvangen.” En de hoop is dus dat die therapieën ervoor zorgen dat kanker een chronische ziekte wordt, in plaats van een doodsoorzaak.

Anne Loyen is gezondheidswetenschapper en wetenschapsjournalist. Voor dit artikel sprak zij met prof. dr. Peter Reiss, hoogleraar aan het Academisch Medisch Centrum en gespecialiseerd in hiv, prof. dr. Jaap Seidell, hoogleraar voeding en gezondheid aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en prof dr. René Medema, wetenschappelijk directeur van het Nederlands Kanker Instituut-Antoni van Leeuwenhoek.